

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes De Deo Homine, Sive De Incarnatione Filii Dei

Hurtado de Mendoza, Pedro

Antverpiae, 1634

Sectio I. Qui affirmant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82720)

DISPUTATIO XLII.

Vtrum Deus potuerit fieri angelus?

S. Thomas quest. 4. a. 1.

§. 1. **S**. Thomas q. 4. vestigat quas naturas Deus potuerit assumere ad vnionem hypostaticam. Idem est Deum posse vniri hypostaticè naturæ angelicæ, ac posse fieri angelum. vt idem est incarnari, & hominem fieri.

§. 2. Conclusio est S. Thomæ a. 1. ad 3. potuisse Deum vniri hypostaticè angelicæ naturæ. quam doctrinam amplector cum ceteris Theologis. Probatur. quia ex parte Dei nulla est repugnantia ad hanc vnionem potius quàm ad naturam humanam. ex parte angeli nulla est specialis repugnantia: quia eius natura tam perfectè subsistit, quàm nostra. Item probaui vol. 1. disp. 11. Metaphys. à §. 39. in angelo distingui realiter suppositum à natura; postea autem destrui suppositum, & pro illo subrogari increatum: & quamuis non distinguantur; poterit ea vnio fieri: quia iam ostendi naturam creatam retentâ propriâ subsistentiâ posse vniri ad hy-

postasim Dei. idem erit de natura angelica: quæ vt natura est, poterit vniri alieno supposito retinens proprium.

§. 3. Hæc tamen conclusio non est tam certa; quin possit absque periculo negari: tam enim negauit Albertus Magnus in 3. d. 2. a. 2. Fundamentum esse potest: quia, vt natura vnatur Deo, opus est vt careat propria subsistentia; vt docet maior pars Theologorum: sed natura angelica carere non potest propria subsistentia: quia ab ea non distinguitur: ergo. Quæ propositio non est digna vlla censura. ex quibus inferitur non posse angeli naturam vniri Deo hypostaticè. Consequentia est bona; nec consequens est absurdum absurditate digna Theologica censura. Recognosce eam disp. 11. Metaphys. sect. 4. P. Vasquez disp. 30. n. 1. conclusionem hanc è §. 2. vocat sententiam communem, atque Catholicam. nullibi tamen video definitam.

DISPUTATIO XLIII.

Vtrum Deus potuerit vniri naturæ irrationali?

SECTIO I. *Qui affirmant?*

SUBSECTIO I. *Probatio ex Patribus.*

SUBSECTIO II. *Probatio ab absurdo.*

SECTIO II. *Opposita sententia praesertur.*

SUBSECTIO I. *Probatur ex Patribus.*

SUBSECTIO II. *Probatio ex ratione.*

SUBSECTIO III. *Probatio moralis.*

SUBSECTIO IV. *Vltima probatio.*

§. 1. **N**on est controuersia de vnione materiæ primæ: est enim certum eam vnitam hypostaticè Verbo non solum quamdiu fuit coniuncta cum animo rationali; sed etiam in triduo, quando Christi corpus fuit exanime. Quamuis enim aliqui pauci ex antiquis non admiserunt vnionem immediatam Verbi ad materiam; iam ea propositio non potest exponi de carentia physica immediatæ vnionis: sine qua vnione immediata physice vix potest explicari mysterium. Est igitur quaestio, vtrum forma equi aut lapidis potuerit vniri Verbo, vt vnita est hominis forma. Necessè quaestio de forma separata à materia (quamuis ea quoque attingetur) sed de forma vt vnita materiæ: ita vt Deus possit fieri equus aut lapis, vt factus est homo, & potuit angelus fieri.

SECTIO I.

Qui affirmant?

§. 2. **C** Apteolus in 3. dist. 2. q. 1. a. 1. conclus. 1. Caiet. & Thomista in hunc artic. Scotus in 3. d. 2. q. 1. §. 1. *Ad secundum argumentum*: Durand. q. 1. Almainus d. 1. qu. 2. initio: Marsilius in 3. qu. 3. art. 1. Okamus in 3. qu. 1. art. 3. ad 9. P. Valent. disp. 1. qu. 1. punct. 1. P. Suarez disp. 14. sect. 2. P. Vasquez disp. 3. c. 2. P. Ragusa disp. 56. §. 2. Cabrera in hunc artic. disp. 3. n. 8. Lorea disp. 27. n. 11. & alij plerique. *Pet. Hurtado de Mendoza de Incarn. pars I.*

centent posse diuinitus assumi naturam irrationalem, & in triduo assumptam reipsa.

SUBSECTIO I.

Probatio ex Patribus.

§. 3. **P** Rima probatio est ex Patribus. Tertul. lib. de Carne Christi c. 3. asserere videtur columbam assumptam ab Spiritu sancto, quando in Iordane visibilis interfuit baptismo Christi: ait enim Spiritum sanctum columbæ corpori illapsam descendisse super Dominum: *Qui Spiritus cum hoc esset?*

S. Thom.
2. 2. 2. 1.

set, tam verè erat columba, quàm Spiritus; nec interfecerat substantiam propriam assumpta substantia extranea. Respondeo, Tertullianum non dixisse Spiritum sanctum tam propriè esse columbam, quàm Spiritum: nec enim Verbum tam propriè est homo, quàm Deus: est enim Deus per essentiam; homo autem per denominationem ab humanitate: sicut Petrus non est tam propriè albus quàm Petrus: Deus verè & propriè est homo; sed magis propriè est Deus: quamquam hæc sit quæstio de voce. Disputat Tertullianus contra Marcionem, & alios negantes veritatem carnis Christi: contra quos producit angelos qui Abrahamo apparuerunt, quos dicit gestasse veram carnem, non phantasticam: item columbam non fuisse phantasticam, sed veram: quam dicit tam propriè esse columbam, quàm Spiritus erat Spiritus. itaque ei erat sermo de veritate carnis Christi: quam probat veritate carnis, quam angeli ostenderunt; & veritate columbæ in Iordane, cuius substantiam & veritatem non interfecit Spiritus sanctus eam assumens: non hypostaticè; sed ad illum visibilem effectum per assistentiam extrinsecam. De columbarione autè Spiritus sancti quorsum esset acturus, & probaturus Incarnationem alio exemplo creditu difficiliori: de veritate autem corporis columbini fuit illi quæstio perutilis: quam etiam disquirunt S. Thomas 3. p. q. 39. a. 7. P. Vasquez & Medina, aliud afferunt Tertulliani testimonium: quod pro me expendam §. 9.

§. 4. Secundò, P. Vasquez adducit Gregor. Nyssenum oratione catechetica (quæ dicitur Magna) cap. 27. Vbi ait Nyssenus omnes naturas æquè esse distantes à Deo. Vnde si Deum dedecuit assumere corpus humanum; ita dedeceret & cæleste. Verùm hoc argumentum detorqueo in P. Vasqu. & Medina eosdem, afferentes materiam primam, & formas corruptibiles separatas non esse assumptibiles; cuius oppositum eodem probatur argumèto Nysseni: quia à Deo æqualiter distant naturæ completæ & incomplete, substantiales & accidentales, neque vna est magis Deo digna & decora, quàm alia: ergo omnes possunt assumi. Vt ergo P. Vasquez & Medina has naturas excipiunt, quin aduersentur Nysseno, quidni & nos excipimus alias? Nyssenus autem ibi disputat contra Marcionistas, qui (vt colligitur ex Nysseno ibidem, & Tertulliano libr. de Carne Christi cap. 4.) adstruebant esse indecorum Deo assumere corpus terrestre propter spurcitiam coaguli in ventre, & alias carnis immunditias; quibus censebant Deum infectum iri si carnem assumeret, quamobrem illi adstruxere cæleste corpus. Nyssenus autem probat, cæleste non esse Deo magis decorum, quàm terrestre. & quidem rectè: quia neutro perficitur Deus, aut maculatur. Cùm igitur Deus propter suam infinitudinem sit omnino incapax accipiendi à creaturis pulchritudinem, aut scditatem; rectè concludit Nyssenus, omnes creaturas ab illo æqualiter distare ab illo perficiendo, aut maculando, cuius oppositum conabantur hæretici. Hac autem doctrinâ positâ, rectè confirmat Nyssenus potuisse Deum optimo sine moueri ad assumendum corpus in illis, quas hæretici vocant, immunditias: quia illæ sunt bonæ ad propagationem generis humani, aliosque fines: tum quia eas assumens, per illas morbos abegit ab homine in illis nato. extendere autem sermonem ad omnia irrationalia nec Nysseno venit in mentem, neque eius intererat, dum probaret potuisse à Deo assumi corpus humanum. Quod non pendet ex ea vniuersali propositione, omnes creaturas posse assumi, quam ipsi Medina & P. Vasquez inficiantur in parte.

§. 5. Secundò, arguit P. Vasquez ex August. 10. 1. lib. de Vera religione cap. 16. his verbis: Ita enim demonstrauit carnalibus, & non valentibus intruere mente veritatem, corporeisq; sensibus dedit, quàm excelsum locum inter creaturas habeat humana natura. Quod non solum visibiliter (nam id poterat in aliquo aethereo corpore ad nostrorum aspectuum tolerantiam temperata) sed etiam hominibus in vero homine apparuit. Vbi B. August. ait potuisse Deum, apparere in corpore aethereo per vnionem hypostaticam, sicut apparuit in humano. Respondetur Primò, B. August. nec per somnium fauere huic sententiæ: quia tantum vult à Deo coactos fuisse homines carnales, vel ipsis oculis videre sublimitatem humanitatis assumptæ: non solum quòd in excello loco sit collocata: id enim in alio corpore assumpto præstari poterat; vt communiter assumitur ab angelis: quod sic assumptum, & in excello collocatum poterat videri. nam præter hunc conspectum vult August. vt cognoscamus humanitatem sic cleuatam esse assumptam in vnitate persone, qui sensus dilucide colligitur ex Augustinianis verbis. Secundò, esto loquatur de vnione hypostatica; potuit quidem assumere corpus aethereum secundum materiam; non verò secundum formam; illudque nostris aspectibus temperare.

SUBSECTIO II.

Probatio ab absurdo.

§. 6. Quidam argumentantur: quia in triduo mortis Christi cadauer fuit hypostaticè vnitum Verbo Dei. Quod Cabrera ait esse secundum fidem: ergo cæteræ formæ possunt vniri. Nescio vbi Cabrera viderit tam longam fidem, cum ex antiquis nullus dixerit Deum aliquando fuisse cadauer: nec scio vtrum legerit Marsilium in 3. q. 34. art. 1. & q. 13. art. 1. afferentem à nullo antiquo Theologo dictum, nouam formam inductam in Christi corpus exanime; neque hoc alicubi est definitum: sensit tamen Marsilius, caruisse, nempe Christi corpus, forma substantiali in triduo. quod tuentur Henricus quodlibeto 1. q. 4. vt probabile, & Scotus absolute quodlib. 2. art. 1. & quodlib. 3. a. 4. ad 1. & quodlib. 4. q. 3. & cum eo eius discipuli contenti sola forma corporeitatis. Quam opinionem etsi falsam censet Caiet. non tamen improbabilem in Theologia, è quo ergo cerebro istam fidem Cabrera protulit? Verùm admittamus formam cadaueris; illam non fuisse hypostaticè vnitam docent auctores scet. 2. referendi: item colligitur ex Durando in 4. dist. 10. q. 1. afferente nihil vnitum Verbo, nisi quod pertinet ad essentiam hominis: sanguinemque ait non fuisse immediatè assumptum, quia non animatur. Primam partem positionis Durandi, nempe nihil assumptum, quod non pertineat ad essentiam hominis; satis probabiliter probat P. Suarez ex S. Thoma & Ricardo tom. 2. in 3. p. disp. 38. scet. 3. §. Occurrit igitur. Respondeo ergo, in triduo corpus Christi, id est, materiam primam existentem cum forma cadaueris, man-

manuisse vnitum immediatè hypostaticè Deo; formam autem cadaueris non fuisse assumptam immediatè. Neque id fuit necessarium: ea tamen forma caruit propria subsistentia. quod P. Suarez supra ait esse probabile. Ad quod moueor: quia S. Thomas q. 5. art. 5. ait in Christi corpore mortuo non fuisse nisi vnum suppositum. quod tamen posset explicari. Videat autem Medina, quàm scrupulosa fuerint aures, apud quas malè audiuit hæc opinio propter hoc argumentum.

SECTIO II.

Opposita sententia præfertur.

§. 7. **D**isp. I. de Anima §. 43. dixi non potuisse hypostaticè vnitri formam aliquam irrationalem nec in composito, nec extra illud: cuius probationem huc reieci. Hanc sententiam expressè docuerunt S. Thomas, vt ostendi in expositione huius articuli: S. Bonauent. in 3. d. 2. q. 1. Dionys. Carthuf. ibidem q. 2. a. 4. Henric. quodlibeto 13. q. 5. asserens vtramque sententiam esse solemnem: primam solemniorem; hanc autem veriorem. Alexand. 3. p. q. 2. membro 7. q. 11. membr. I. & q. 12. membr. & art. 1. Picus Mirandulanus in apologia q. 4. Quam in vtramque partem vt probabilem disputant & defendunt Ricard. de Mediauilla in 3. dist. 2. q. 4. item Gabriel dist. 1. q. 2. art. 2. referens ex Thoma de Argentina hanc opinionem esse magnorum Doctorum. pro qua refertur etiam Marsilius à P. Suarez & P. Vasquez. Miror autem cur dixerit Picus eam esse contra communem Theologorum. excusationem ab ipso accipio: quia cum eam defendit, nondum erat natus annus 24. Quam esse Origenis P. Vasquez fateatur ingenuè disp. 30. n. 8. Item Tostati, & aliorum negantium Verbum vnitum immediatè sanguini: quia non est animatus: censent enim non posse fieri eam vniorem: quorum memini disp. I. de Anima §. 43.

§. 8. Aliqui S. Thomam conantur exponere; sed immeritò. id que colligo ex corpore articuli, vbi ait S. Thomas deficere naturæ angelicæ necessitatis congruitatem; irrationali autem deficere & necessitatem, & congruitatem: sed ista congruitas in sententia S. Thomæ est potentia obedientialis passiva: ergo natura irrationalis caret ea potentia. Probatur Minor his verbis S. Thomæ: *Quæ quidem aptitudo non potest intelligi secundum potentiam passiuam naturalem: vnde relinquitur quoddam assumptibile aliquid dicatur secundum congruentiam ad vniorem prædictam: quæ quidem congruentia attenditur secundum duo in humana natura. &c.* Cum ergo hæc congruentia sit, qua homo est assumptibilis de potentia absoluta, & neget S. Thomas naturæ irrationali vtramque rationem congruentiæ; ei apertè negat omnimodam assumptibilitatem. Confirmatur ex responsione ad 1. erat enim obiectum, omnes naturas esse æqualiter assumptibiles, quia id pensatur ex assumptè Deo, & nõ ex natura assumpta. Respondet autè S. Thomas: *Sic ergo dicitur aliqua natura nõ esse assumptibilis, non ad subtrahendum aliquid potètiæ diuine, sed ad ostendendam conditionem creaturæ, quæ ad hoc aptitudinè non habet.* At aptitudo hæc non est naturalis, sed obedientialis: ergo hanc negat S. Thomas. Qui cum dixisset naturas non dici assumptibiles, secundum

Pet. Hurtado de Mendoza de Incarn. pars I.

earum causas particulares, sed secundum Deum: vt morbus dicitur incurabilis respectu illarum, & non respectu Dei; dicit naturæ irrationali deficere hanc aptitudinem respectu Dei. Ad secundum autem, id docet expressiùs: vt enim corpus ineptum animæ sensitiuæ intelligitur magis ineptum animæ rationali: ita natura irrationalis, quia est inepta assumptioni per intellectum, est magis inepta vniõni hypostaticæ. Quo argumento S. Thomæ vtuntur huius opinionis sectatores. Angelos non ait esse inassumptibiles, sed non egere assumptione. Quamobrem Dionys. Carthusianus infra adducendus rectè ait S. Thomam mutasse sententiam, quam iunior docuerat in 3. dist. 2. q. 1. art. 1. Vbi expressit naturam irrationalem esse absolutè assumptibilem; quamuis de facto non assumatur, neque hoc fuerit tam decens: in præsentem autem expressè negat istam aptitudinem assumptioni, quidquid obstrepat Caiet. P. Vasquez autem disp. 30. cap. 4. stat satis à Carthusiano.

SVBSECTIO I.

Probatur ex Patribus.

§. 9. **Q**uam Primùm probo ex Tertulliano lib. de Carne Christi cap. 4. Vbi cum Marcio præ nausea obiecisset, stultum esse credere Deum natum ex Virgine cum immunditijs puerperij, & adstrueret assumptisse Deum corpus phantasticum, ait Tertull. *Si hæc sunt homo, quem Deus redemit; tu hæc erubescenda illi facis, quæ redemit, & indigna; quæ nisi dilexisset, non redemisset: natiuitate reformata, regeneratione cælesti carnem ab omni vexatione restituit, leprosam emaculat, cacam perluminat, & nasci in illa erubescit: si reuera de lupa, aut sue, aut vacca prodire voluisset, & fera aut pecoris corpore indutus regnum calorum prædicaret, tua, opinor, illi censura præscriberet? Ac si dicat, Opinor, ò Marcio, tuam censuram fore veram, si Deus natus ex lupa aut porca, vero porcino corpore indutus, regnum Dei prædicaret: at cum tu fatearis Deum misericordissimè hominem dilexisset, & liberasse per Christum; non est, cur non dilexerit modum, quo nascuntur homines: id enim sunt homines, quos redimendos suscepit.*

§. 10. Dicunt P. Vasquez & Medina (quos sequuntur nonnulli eorum codicibus directi) Deum posse fieri lupum iuxta hanc sententiam Tertulliani, & sic regnum Dei prædicare, id que fore magnæ misericordiæ opus. subijcit enim immediatè post verba adducta: *Turpe hoc Deo, & indignum, & stultum propterea qui ita credat. sit planè stultum, si de nostro sensu iudicemus Deum: stulta mundi elegit Deus, vt confundat sapientiam.* Miror viros eruditos in hanc incidisse sententiam: mutilatam enim periodum agunt in oppositum sensum. obiectio enim illa: *Turpe hoc Deo, erat Marcionis eo argumento probantis Deum non assumptisse verum corpus humanum; quia id esset indignum Deo.* Huic argumento respondet Tertullianus, non verò argumento contra verum corpus lupinum. de quo nusquam controuersia Catholicis cum Marcione & Cerdone. Subijcit autem Tertullianus: *Quam hæc stulta sunt: conuersio hominis ad cultum veri Dei. Quare ergo de quibus dixerit, & si te præsumpseris inuenisse, non erit iam stultum credere in Deum natum, & quidem ex Virgine: & quidem carneum, qui per illas natura contumelias volutatus sit.* Igitur